

EGODNJA DANICA.

Katolski cerkveni list.

№ 28.

V Četrtik 11. maliga Serpana.

1850.

Govor per učiteljskim zboru v Gradu 14. vel. travna 1850.

Častiti gospodje!

Celi svet je vert Božji. Široko drevo v ta vert vsajeno — je cloveški rod. Volja Stvarnikova pa je, da bi drevo cloveštva raslo, se širilo in obilno dobriga sadu za čas in za večnost obrodivilo. Ali kakor divjak, dokler divjak, ne more blaziga sadu roditi: tako tudi clovek ne, dokler presajen, cepljen ali poblažen ni. Cepiti pa se le mlado drevesce, — požlahniti le otrok da. Kdo pa ima dolžnost, mlade divjake — otroke požlahniti? Pred vsim drugim gotovo njihovi starši. Ali kdo zamore dati, cesar sam nima? in koliko je najti kmečkih staršev, kateri bi dolžnosti do svojih otrok živo spoznali, pa tudi vestno spolnovali?! In vender, čast. gospodje, kdo zmed nas ne bi se vedil, da poklic cloveka na zemlji ravno v tem obstoji, po prelepi podobi nebeškiga cloveka, J. K., se izobraziti, omikati in se mu od dne do dne bolj poenačiti! — Če pa clovek, če pa zlasti otrok ne more sam sebe izobraziti: — če njegovi starši tega ne morejo ali nočejo, tako sledi vprašanje: Kdo je v stanu, kdo je dolžan delo — važno delo praviga izobraženja prevzeti? Mislim prav odgovoriti, če rečem: cerkev in šola, duhovni in solski učenci vzajemno. Zakaj cerkev in šola ste tisti, sredi sveta ograjeni vert Gospodov, kamor so mladi divjaki, otroci kersanskih staršev presajeni, da bi tu poblašeni, izobraženi bili. Mi pa, čast. tovarši, mi smo vertnarji. Tačas, ko smo ljudski učenci postali, smo tudi težko dolžnost prevzeli, skerbeti za kersansko izrejo in omiko nam izročeni učencov. Ta je naš, kakor imenitni, tako težki poklic v cerkvi in šoli. Kako ga spolnujemo po vsih straneh, mi ne gre preiskovati. Moj namen je samo govoriti od ene strani kersanske izobraženosti: namreč od zunajne omike, ali od lepiga, spodobniga vedenja in obnašanja. Priliko k temu govoru mi je dalo večkratno očitjanje, da smo Krajci, zlasti Gorenci neomikani, ali še clo zarobljeni in sirovi. — Čast. gospodje! če bi to resnično bilo, tako bi to sramotno očitjanje poslednjič nar bolj učencam krajuskiga ljudstva.

torej nekoliko tudi nam veljalo. Za tega voljo, čast. učenci! ne terpimo, da bi se nam kaj taciga po pravici očitati smelo. Glejmo, skerbimo, trudimo se po moči tudi za unajno omiko, za lepo, spodobno obnašanje svojih učencov. Pod unajno omiko pa ne zastopim smešniga priklanjanja, sladkiga prilizovanja, prihuljeniga vsilovanja, hinavskiga kimanja in nenaravniga obnašanja, — nič menj ko to: pod unajno omiko zastopim jez le tisto priljudnost, ktera iz bogaboječnosti, iz resnične ljubezni bližnjiga, iz praviga spostovanja samiga sebe, torej iz odkritoserčne dobrovoljnosti, iz ponižnosti, pohlevnosti in spodobnosti izvira; — ali z drugimi besedami: unajna omika obstoji, da se clovek tako vede, tako obnaša, kakor je Bogu in ljudem prijetno: ali še krajše: da nič ne govorimo, nič ne storimo, kar bi koga po pravici razžaliti utegnilo.

Le taka omika stori cloveka Bogu in ljudem prijetniga: njega samiga časti: mu prijateljev dobiva; ga mnogih, prav mnogih neprijetnost ali zopernost varuje, ter njemu in drugim marsikako veselje napravi. Taka lepa obnaša odpre večkrat vrata k časni sreči; dela in ohranjuje mir in edinstvo med ljudmi; sovraštvo, prepire in večkrat tudi velike nesreče pa odvrca. Priljudni, omikani ljudje delajo čast in veselje cerkvenim in solskim učencim, staršem, soseski in celi deželi. Nasprot pa iz pomanjkanja lepe, kersanske omike veliko hudiga izvira. Od tod pride, da so nekteri tako nepriljudni, zarobljeni, sirovi, kakor v govorjenji, tako v djanji. Od tod pride, da žalijo Boga in ljudi, da radi zabavljajo, se zmerjajo, kregajo, preklinjajo in še bojujejo. Od tod pride, da se nespodobno, nesramožljivo obnašajo do sebe, do družih, sosedno do ženskiga spola. Od tod pride, da zgube dobro ime, čast in veljavo pri omikanih ljudeh, in še sicer marsiktero škodo terpi. Rekel bi clo, da je unajna zarobljenost večidel gotovo znamenje notrajne sirovosti.

Iz tega kratkiga popisa, čast. gospodje! se vidi prid, obilni prid kersanske unajne omike, pa tudi nemajhna škoda nepriljudnosti in sirovosti. To posledno odstraniti, prvo pa v mlade serca naših učencov vcepiti, to, kakor sim že prej omenil, je memo družiga naš poklic, naša dolžnost. Dovolite

mi torej, de poslednjič še svoje misli razodenem: kako namreč bi se dali naši učenci bolj omikati, na višji stopnjo unajne izobraženosti povzdigniti.

Mislím pa 1., da je treba otroke, kakor verskih resnic ali branja in pisanja, tako tudi lepiga, spodobniga zadržanja učiti. Pri slednji priliki se jim mora razločno povedati ali popisati, kako naj se zadržé do Boga, t. j. pri molitvi, v cerkvi, pred sv. rešnjim Telesam, o prejemanji sv. zakramentov itd. — Povedati se jim mora, in sicer večkrat, kako naj se zadržé do samiga sebe, t. j. kako naj tudi svoje telo v časti imajo, se vselej sramožljivo in spodobno vedejo: kako se snažiti, govoriti, hoditi itd. — Razložiti jim je treba, kako se obnašati do družih ljudi, de zapovedi ljubezni, časti in spoštovanja, sramožljivosti in spodobnosti ne prelomijo: kako sosebno do viksih ali predpostavljenih, ako bi jih obiskali, kaj prosili itd. Z eno besedo, povedati se mora otrokam, kako se vesti v raznih zadevah življenja. Res da so vsi ti nauki sploh že v IV. B. zapovedi zapopadeni: ali meni se zdi, de malo zda, otroke le tako sploh učiti, de morajo ljudi spoštovati in ljubiti. Jez mislim, da je treba pravila ali nauke lepiga obnašanja posebno in posamezno razlagati in priporočevati. — Pa kakor drugod, tudi tu velja pregovor: „Besede ginejo, zgledi vlečejo:“ zato mislim

2. da moramo svoje učence lepe obnaše tudi djansko, t. j. z lastnim zgledom učiti: se torej sami in vselej, zlasti pa vpričo svojih učencov, tako vesti in zadržati, de nas posnemati smejo.

3. Je treba na zadržanje ali obnašanje učencov paziti, ter jih vnovič podučiti in posvariti, ako bi se zoper lepo obnašo pregresili.

4. Jim priloznost dati, da pokažejo, koliko lepe obnaše so si že prilastili, če post zdej temu, zdej temu ukažemo, k nam v stanico priti, kaj prositi, nazaj prinesiti itd.

5. Pametno buditi v njih sereih čutilo časti in spodobnosti.

6. Jim v kaki povesti prid kersanske omike in srečo, ki jo je kdo s priljudnim vedenjem dosegel, živo popisati. — Enako pa tudi

7. prevzetno, sirovo, neotesano, divje obnašanje grajati in jih pred perlizovanjem, hlimbo, potuhnostjo svariti, kar se naj bolje po kakim resničnim ali pa modro izmišljenim zgledu zgoditi more.

8. Vpeljanje bukev „Napeljevanje k lepemu zadržanju“, prestavljenih od Dr. Klančnika v solo.

Te in take so moje misli zastran unajne obnaše. Sklenem tedej z željami, zaslišati zdej vase misli.

Begne 10. maja 1850.

Vovk.

Skerbni hišni oče na kmetih.

Koliko skerbi ima kmet za svojo setev na polji, in sploh za svoje kmetijstvo! kako se trudi, de bi si zmíram bolj opomogel, de bi mu vse dobro teknilo, vse po sreči šlo! To mu daje opraviti ne le med tednam, ampak tudi ob nedeljah in praznikih gre svojih reči ogledovat, kako mu vse kaže in kaj mu je storiti. In če mu je vse po godu, s kakšnim veseljem domu pridši perpoveduje: „Kako lepo in skor vidama na našim polji vse raste! vender je bilo prav, de smo na uni njivi vodi odtek izkopali, če ne, binam bila unkrat ploha veliko škodo naredila: precej jutri moramo tudi na travniku potok iztrebiti, de nam voda ne bo trave več zatopila.“ „Zena! pravi dalje, kako pa je živina verdjana? pa ne, de bi mi pozabili s čednikam govoriti, de bo na tèle

dobro pazil, ko ga bo pervikrat gnal itd. — Tako za svojo in svojih časno srečo skerbni hišni oče misli in misli, kako bi svojo kmetijo na vse kraje v boljši stan perpravil, kar tudi gotovo vso hvalo zasluži. Če pa vender hišni oče vso svojo skerb samo v take opravila obrača, verte, njive in travnike pridno obdeluje — nar blagejši, od Boga mu izročeni zaklad, namreč svoje otroke in družino pa v nemar puša: če po hlevih ogleduje, ali je njegova živina dobro verdjana — za svoje otroke se pa ne peča, kje so, kod hodijo in kaj počenjajo: če pastirju perporoča, de naj dobro pazi na njegovo živino — z učnikom pa, kterimu so njegovi otroci v dušno izrejo izročeni, se nikoli ne pomeni, kako se vedejo, ali se njih um prav brihta in njih seree res boljše in oblažuje (požlahtnuje), in kaj bi bilo v ti reči njemu storiti in kako v popravo in poboljšanje perpomoci potrebno: če se še clo nad človekam jezi in huduje, po kterim zoper svoje otroke kakšno pravično, dobromišljeno pertožbo zve: z eno besedo, če pred vsim družim na to ne gleda in za to ne skerbi, de bi pobožnost, strah božji, verno in bogoljubno zadržanje med njegovo družino, v njegovi hiši prebivalo: — tedaj edina skerb za časno njega in njegovih otrok nikdar in nikakor ne bo srečnih storila.

„Isite nar poprej božjiga kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo naverzeno.“ „Kaj bo človeku pomagalo, če tudi celi svet perdobí, svojo dušo pa pogubi?“ To so božji izreki — in kako gotovi in resnični so, se da iz dogódeb celih narodov in tudi iz življenja posameznih človekov posneti. De marsikje cele srenje in posamezne družine obožajo, tega je, če tudi ne vselej, vender večidel brezbožnost kriva, ktera jih v gerde, pregresne navade, v nekersansko, hudobno življenje zapelje, de potem ne zapravijo le tega, kar so si sami perdobili, ampak še marsiktero družino v dolgeve in revšino pahnejo, iz ktere si sicer še tako skerbni gospodar s svojimi otroci vred, kteri s svojim brezvernim življenjem hišo na zadnje čisto v nič denejo, nič več rešiti in pomagati ne more. S tem se poterdi pregovor: „Kdor Boga pozabi, tudi Bog njega pozabi“, in je torej njegoviga blagodara (žegna) nevredin.

„Moli in delaj!“ pravi Gospod, to je: nikar ne pozabi Bogu časti in hvale dajati, od kteriga ves tek, ves blagor pride: ljubi ga iz serea in v resnici, in terdno zaupaj v njegovo pomoč, po tem si pa z vso svojo močjo za zvesto spolnovanje svojih dolžnost in opravi vse perzadeni. Tako dela zares kersanski hišni oče, in s svojim zgledom tudi svojo družino k temu spodbada. Njegova perva in nar veči skerb je, si otroke v dobre kristjane izrediti: potlej per svojim delu pridne in zveste pomagavce ima, ki mu perdobiti in perdobljeno ohraniti perpomorejo. Skerbni kersanski hišni oče uči svoje otroke pobožnost ljubiti, pravično živeti, vso nepraviečnost pa studiti in se je varvati, in tudi vsih tistih posvetnih šeg in navad, ki so kersanstvu, in poštenimu, pobožnimu zadržanju nasproti, slabih drušin, ponočevanja, pijančevanja, gizdosti ali lispa itd. skerbno ogibati se. Tako svojo in svojih časno in večno srečo utedi: tako bodo on in njegovi ne le vselej nar potrebnisi reči, ampak po permeri še v obilnosti imeli, bo scasama svoje otroke pošteno in dobro oskerbeti v stanu, bo v starosti per njih pomoč in podporo najdel, in enkrat na smertni postelji s spominam zvesto dopolnjenih dolžnost do otrok mirno v Gospodu zaspal. Terdno spričana,

gotova resnica je, de so dobro izrejeni otroci nar večji, edino pravo bogastvo staršev.

Kdor hoče torej srečo uživati, de bo dobre otroke imel, mu je k temu zlasti prave skrbni hišniga očeta potreba. Kakor na polji zemljo za sprejemo in obroditev semena obdeluje in plevel skerbno trebi, ravno tako in še veliko bolj si perzadjati mora, svoje otroke za seme vsiga dobriga, ki se v cerkvenim in šolskim poduku v njih serca zaseva, dovzetne storiti; mora kal hudiga v njih pridno zatirati, in za to skrbeti, de dobro seme v njih sercih ostane, lepo žene, z njimi raste in zaželeni sad donese.

V ta cilj in konec naj hišni oče velikrat od imenitnosti, potrebnosti in koristnosti poduka s svojimi otroci govori, naj jih k pazljivosti, pridnosti, pokoršini do učenikov opominja, naj jih od tega, kar slišijo in se uče, tudi sam izprasuje — čas k temu se kmalo dobi. Nar lepši perloznost v to ob nedeljah in praznikih najde. To se ve, če se oče v tacihi dnehi, kadar čas ima, raji v kerčmo (ostarijo) zavleče, ali če je v vsakršni družini raji, kakor pa doma per svojih otrocihi, ali če je zadovoljin, de mu le delajo, naj drugači bodo in počno, kakor hočejo — de otroci po tem dobri biti niso v stanu, in de tudi vse cerkveno in šolsko podučnje po tem per njih veliko zdati ne more. Naj oče le gre gledat svojiga polja — pa naj per tem nikar ne pozabi, kar je še veliko potrebnisi, pogledati in poskerbeti, de se mu otroci ne zveržejo. Naj le gre kterikrat h kakšnim pametnim možem, de se za svoje in srenjske reči kej koristniga z njimi pogovori in in posvetuje — pa naj tudi nikar ne pozabi, kar je njegova večji dolžnost, dobro paziti, de njegovi otroci v slabe tovaršije zahajali, vasovanja in družiga razujzdaniga pečanja imeli ne bodo. Kdor premore in če je potreben, naj ga v božjim imenu (pa raji doma, kakor v kerčmi) kteri glažek popije — pa naj se pač dobro varuje, de se ne zgubi, in de per tem svoje nar imenitnisi dolžnosti, kersanske izreje svojih otrok ne zamudi in ne zanemari. Dobrih, srečnih časov zastonj perćakujemo, dokler domača izreja otrok vsa drugačna, vsa kersanska ne bo, dokler posebno očetje skerbni, v resnici kersanski hišni očetje ne bodo!

Lepa, hvale vredna navada, de otroci ob nedeljah in praznikih doma sveti Evangeli bero, naj bi se v vsaki hiši vpeljala; memo tega naj bi o perloznosti tudi še ktere druge podučne in koristne bukve, ali kteri njim permerjen časopis „Zgodnja Danica“ — „Novice“ — „Vedeža“ brali. (V to bi posebno dobro služilo, ko bi se, kakor že po nekterih farah, občinske bukvarne napravile.) Kersanskimu hišnimu očetu pa še ne bo dosti, svojim otrokam le brati dati ali ukazati, ampak jih bo tudi prašal, kako to in to razumejo, kaj se iz tega uče, kaj so od tega v cerkvi ali v šoli slišali. Skerbni hišni oče bo tudi prašal in se prepričal, kaj si njegovi otroci in posli iz pridige in kersanskiga nauka zapomnijo; jim bo, kar prav ne vedo, še sam razložil, in jim perporočil, kako jim to in to storiti in v djanju spolnovati gre; jim bo k temu tudi še sam po njih okoljšinah potrebne in koristne nauke in opomine dal. To se ve, de če vse to s pravim pridam opraviti hoče, jim pred vsim sam s svojim življenjem in djanjem v lep izgled biti mora, sicer bi vse opominovanje le malo ali pa nič ne pomagalo.

Le tako se bodo otroci vero in vse, kar je v resnici dobro, ceniti učili; zakaj, de kar bodo starši nagnjenje in ljubezen kazali, to bodo tudi otroci

ljubili in obražali. To je nar gotovši pot, ki družine, srenje in celo državo k pravi sreči perpeljati zamore.

Po „Wien. Bot.“

Razgled po kersanskim svetu.

Časniku „Osservatore romano“ se iz mesta Fossombrone (blizo mesta Urbino, per reki Metauro) 1. rožnika tole piše: „Veselo novico Vam imam povedati. Tudi naše mesto ima podobo Matere božje, koja vedno oči obrača. Podoba je neke žene, la Fattora po imenu, in je enaka podobi v Rimini; pravijo celo, de jo je ravno tisti malar naredil. Zena je to podobo posebno častila, na kteri je zadej zapisano: „Čudna podoba Marije prečastite, koja je obračala in obrača oči; gospod Vincenci Ferretti dovolijo odpustike za 40 dni tistimu, kteri pred njo pobožno zmoli tri „Česena si Marija“ in eno „Česena si kraljica“. Ta podoba je ob času pergodbe v Rimini tudi začela oči obračati. Zena je mislila zgodbo zamolčati, ker v začetku svojim očem ni zaupala in ker se je tudi bala, de bi se ji podoba vzela, ko bi se pergodba preiskovala in očitno zvedila. Pa kako kajtaciga perkriti? Na pervo so nekteri njenih znancev čudno pergodbo vidili, po tem tudi drugi ljudje, in tako jih je bilo v mestu kmalo veliko, ki so vidili in očitno pričevali. Tukaj pričijoči duhovni za obhodnice in Oratorianci, vsi skušeni, modri in pobožni možje, so šli v hišo te žene in so tudi resnico poterdili. Ljudi je zdaj toliko k hiši imenovane žene perderlo, de so bili naš častiti gospod škof Ugolini permorani ukazati, de se je podoba v njih cerkvico pernesla. Škof so bili z veliko duhovni in neduhovni do večera per podobi, pa niso nič taciga vidili. Drugo jutro so ljudje peršli, podobo častit, njih prošnjam odreči se ni moglo in se je pervolilo, de jih je po 20 v cerkvico iti in 5 do 6 minut tam biti smelo. In glej, ki so vanjo peršli, so vidili gibanje oči, vsi so začeli kricati, klicati in jokati se zavoljo storjenih grehov, in terdno sklepati, v prihodnje poboljšati se. Ljudi je bilo čedalje več; vojaki so se mogli poklicati, de se je pobožnimu hrupu ustavilo. Nekiga duhovna je pogled gibanja oči na podobi tolikanj ginil, de je omočen na tla padel. Čutila česčenja, ljubezni in svetiga strahu so serca prevzele. Eni so se tresli, eni so se zavoljo nenavadne pergodbe potili. Tole je tukaj posebno pomljivo. Nekdo, ki tega čuda ni verjel in ki je bil zavoljo očitniga bogokletstva znan, je pred podobo stopil, pa ni nič gibati se vidil in je lahkovernost pričijočih zasmehoval. Ker so pa ti enoglasno resnico čuda terdili, se je vnovič k podobi obrnil, obledel in kot od strele udarjen na tla padel. Vidil je, de podoba ni samo oči obračala, ampak tudi obraz spreminjevala in žugala. Zvečer so korarji sklenili, može zvoliti, de bi to reč preiskovali. Zgodilo se je to in iz preiskovanja se je pokazalo, de je podoba prav sama in de se nobene goljufige bati ni. Ti možje so škofu zaterdili, de se vedno perpravljeni, resnico tega čudeža pred sodbo pričati, in so prošnjo perstavili, podobo Matere božje v škofiji cerkvi v počesenje izpostaviti. Odsihmal pa ljudstvo pervrevati ne neha; iz vsih krajev pridejo verni, to Mater, Zveličarja po imenu, počastit in čudež viditi; in več sto in sto jih je v resnici vidilo.

Tisti viksi duhoven, ki je bil iz Rima v Rimini poslan, čudno pergodbo preiskovat, je to preiskovanje že naznanil. Ker so bile posamezne zgodbe že unidan povedane, iz tega pisma le to le povemo: „Pravo gibanje v tem obstoji: Vidi se, de podoba dostikrat oči proti nebesam vzdigne, kakor de ji mlo prsila; nekterikrat jih na mnoge strani obrača; dostikrat se punčica kot d-mant sveti. Več ljudi terdi, de so vidili celo znablje gibati se in ves obraz se spreminjati“.

V oziru teh čudnih pergodb časnik „Univers“ prša, zakaj nekteri verjamejo, pa ne verujejo? De se veruje, je potreba gnade božje, katero Bog vsimponuja, in katero jih veliko zametuje. Kteri te čeznaturne vere nimajo, so tistim, kteri tega božjiga duha imajo, to, kar so pametnim tisti, kteri so pamet zgubili ali je pa še dobili niso. Pa tudi neverni je, razun vedne zmožnosti še verovati, kristjanu to, kar je človeku zver. Ker zver pameti nima, ne vidi tega, kar človek z njo vidi. Dalje pa neverni, ker je sam kriv, de je luč vere zgubil, ne more nebeskih resnic, čeznaturnih zgodob verovati, ktere kristjani s tolikim zveličavnim pridam verovajo. Neverni je v resnici zveri podobin, zakaj de v svojim sercu vero v zvezo z Bogom, v čudeže itd. zatre, mora pred belim dnevam oči zapreti, nar resničniši priče zavreči, ob kratkim, brez pameti živeti. Pa tako zaničevana pamet vpije iz globočine vesti; človeška natura se vzdiguje zoper silo, s katero jo nevera nadlegva. Neverni se sicer zamore hliniti, znotranjiga bojevanja pa ne more perkriti.

27. roznika so v Briksnu visokočastitljivi škof Juda, mladiga moža, žandarma ali grivarja, v stolni cerkvi kerstili. Boter mu je bil kresijski predsednik grof od Fünfkirchen.

Zbor katolških družb iz Rottenburške škofije, ki je 25. roznika v mestu Ehingen bil, je zahvalno pismo zavoljo cerkvi dodeljene svobode našimu presvittimu cesarju poslal.

Na Českim se bo nova škofija po svetu Praškiga nadškofa, kneza Švarcenberga, napravila.

Pater Ambrozi je iz Amerike na Ogersko peršel, več duhovnov perdobit, de bi se kersanska vera v Ameriki še bolj razsirjati zamogla.

Časnik „Univers“ je že 4333 frankov dobil, Turinskimu nadškofu perpravljeni križ kupiti. Časnik „Armonia“ ima pa 4637 frankov za napravo pastirske palice, ktera se bo imenovanimu nadškofu podarila. — Modenčani mu pa mislijo prav lep perstan napraviti. V ravno ta namen se tudi v Neaplu podpisujejo. — Visoko častitljivi Toskanski škofje so mu pa vsi eno pismo poslali, v kterim njegovo serčnost hvalijo, s katero je za pravico terpel.

Kakor „Ami de la Religion“ perpoveduje, je bil cesarski vikši vojak Deskovič tisti, kteri je v veselji in čudenji, ko je čudež v Rimini vidil, svojo svetinjo s pers vzel in jo Marii v znamenje češenja podaril.

Sveti Oče so iz svojiga lastniga denara v cerkvi sv. Ludovika za večno mašo vložili, ki se ima za francoske vikši vojake in prostake brati, ki so per premagi Rimskiga mesta padli.

Pijeva družba v Maincu je katolčane, zoperkatolških časnikov varovati se, tako le opominovala: „Noben katolčan naj si v prihodnje več ne omisli nobeniga časnika, kteriga koli imena in namena, če le katolški veri nasprotva. Mehkužin je tisti in zasluži zaničevanje vsačiga pošteniga moža, kteri svoje lastne in svoje vere zasramovanja še s svojim denaram plačuje. Noben katolčan, kdor je to v resnici in ne samo po imenu, ne sme na očitin kraj hoditi, kjer se taki časniki, ki cerkvi nasprotvajo, bero ali kjer se nespodobne podobe izpostavljajo“. Gotovo se bo nar pred hudobno tiskarstvo zaterlo, če se hudobni časniki ne bodo omisljevali in ne brali! —

V mestu Neapel izhaja vsaka dva mesca časnik „Civiltà Cattolica“ (katolški svet), kteriga Jezuitarji vredvajo in kteri med vsimi časniki na Laškim nar bolj slovi, ker golo resnico brez strasti in brez domišljevanja pove. V Rimu pa izhajajo perporočanja vredni časniki: „Propagazione degli scritti cattolici“ in „Libro del popolo“.

V Ruanski stolni cerkvi se bo 11. mal. serpana začel zbor škofov, ki so Ruanskimu nadškofu podverženi; v Bordoški cerkvi bo pa tak zbor 14. tekočiga mesca; tukaj je bil zadnji zbor v letu 1624, kteriga so se razun Sarlaškiga škofa vsi podložni škofje vdeležili. — Po novi postavi imajo v visokim svetu očitniga uka na Francoskim tudi 4 škofje biti; zvoljeni so tile: Langreški škof Parizis, Turski nadškof Moriot, Orleanski škof Dupanloup, in Remski nadškof Gousset.

Janez Ronge je v Hamburgu ženo in otroke popustil, ter se z neko Hamburgarico v daljne kraje podal. Kakor uči, tako živi; uči, de človek ni družiga, kot živina, in živinsko je tudi njegovo življenje. Le to je nar bolj zoperno, de ta novi pagan svojimu uku, ki živiga Boga in torej vse božje resnice taji, ime kersanske, še celo ime katolške vere daje. Čuditi se je pa, kako še sicer pametni ljudje v družbi taciga neverca biti zamorejo.

Ljubljanska škofija. Na Verhniki je bilo 2. maliga serpana slovesno cerkveno opravilo; bil je namreč stalni ali gruntni kamen nove farne cerkve posvečen in vložen. Dazdajna cerkev l. 1627 zidana se je namreč že davno za veliko število farmanov 4551 duš premajhna kazala, in kacih dvajset let sem se je od zidanja nove cerkve govorilo; bili so že tudi risi in plani narejeni, praslalo se je, odkod bodo prišli denarji za stroške zidanja. Pa v poprejšnih pokojnih in po marsikteriga misli za vero boljših časih se delo ni dalo na noge spraviti. Ko pridejo sedanji visokovr. fajmošter in tehant, g. Andrej Pečar vlansko jesen, so misel na zidanje farne cerkve že seboj prinesli, ker jim je bila iz poprejšne duhovne službe fara z vsimi okolnostni znana. — Kmalu so začeli pri boljših možeh polagama popraševati, ali bi bila soseska pri volji sama se pobožniga dela postopiti, ker od drugod se ni kmalo pomoči nadjati, razun tega kar imajo cerkve v fari premoženja. Našli so g. tehant serca priprave, in nekaj boljših mož jim je na prvi pot po enim in več sto goldinarjev doneska obljubilo; torej so na ravnost na prižnici potrebo nove cerkve razložili, upanje in prošnjo izrekli, de naj se cela fara za tako dobro delo vzdigne, in oznanili, de bodo šli po vsi fari sami s cerkvenimi možmi okrog, de kar vsak je dati pripravljen, zapisati da. Pot se jim je lepo plačala, čez 7800 goldinarjev jim je bilo obljubljenih, tlaka se sama razume. Začelo se je zdaj naglo pripravljanje k zidanju; apnenice so se naredile, kamen lomil in pesek kopal in vozil; za plan in ris nove cerkve se je skerbalo. Nova cerkev bo tako napravljena, de od stare cerkve le zvonik ali turn na enim vogalu ostane poleg velicega altarja, nova cerkev pa bo v vsim vkup 22 sežnjev in nekaj čez dolga in 10 sežnjev in pol široka. — Za posvečenje in vlogo stalniga kamna so bili od milostiviga škofa visokočast. g. Janez Novak, korar in vodja Ljubljanske duhovšnice, pooblasteni, kteri so to sveto delo z veliko slovesnostjo opravili; duhovšina farna in iz bližne okolice jim je na strani bila, okrajni kantonski poglavar g. Glančnig in sodnik g. Strohmaier sta bila v pričo, in obilna množica vernih se je bila sošla; le deževno vreme je slovesnosti nasprotovalo. Po dokončanim s. opravilu so visokovr. g. korar in opravitelj sicer zavoljo vremena kratik pa vnet in ginljiv ogovor na zbrano farno množico imeli, jih pohvalili, de v času, ko se sploh od pešanja vere govori, tako znamenje vere s početkam zidanja nove cerkve na dan dajo, jih opominjali v začetim delu serčno in neutrudeno naprej iti, pa v tem času tudi svoje življenje boljšati, namreč duhovni tempelj zidati. Besede leté so se vsih sere prijele.

P. H.